

Hæfte 3

Forskellige – og hvad så?

Undervisningsmateriale om antisemitisme, racisme og diskrimination
OSCE/ODIHR, Dansk Institut for Internationale Studier, Anne Frank Huset

OSCE ODIHR

Alle mennesker er på én gang forskellige og ens. Sådan er det også med Farida, Ilan, Johanne, Roxanna og Salik. De har forskellig baggrund, religion eller kultur. Men de er også ens, fx er de alle unge og bor i Danmark. Og så har alle fem oplevet at føle sig anderledes.

Identitet

Identitet handler om, hvem man er. Bliver man spurgt, hvem man er, kan det være svært at give et kort svar. For identitet er ikke én ting. Identitet består af en masse byggesten, der tilsammen gør dig til netop dig: Hvor du er vokset op, hvem du er venner med, hvilken musik du kan lide, om du er god til fodbold eller badminton, hvor meget eller lidt du går op i din skole osv. Identitet handler om, hvordan du ser dig selv, og hvordan andre ser dig. Nogle gange prøver man at leve op til et billede, andre har af en, andre gange kæmper man for at ændre det.

Farida arbejder som medhjælper i en børnehave i Tingbjerg.

Farida (19 år): "Jeg hedder Farida. Det betyder sjælden, unik eller enestående på arabisk. Jeg er født i Syrien og kom til Danmark, da jeg var 6 år. Jeg er ikke helt syrer, men jeg opfatter heller ikke mig selv som helt dansker. Jeg bliver kaldt mange ting: perker, nydansker, indvandrer, udlænding. Jeg prøver for det meste at undgå at svare på spørgsmålet "hvad er du?" og præsenterer mig bare om "Farida". Det er tydeligt, at jeg er muslim, fordi jeg går med tørklæde, men jeg vil ikke have, at folk tænker, at jeg bare er muslim."

Salik (19 år) & Johanne (16 år), søskende:

Johanne: "Jeg har et mellemnavn, Aviaja, der er grønlandsk, men jeg har grønne øjne og et dansk fornavn, så folk tror for det meste, at jeg er helt dansk."

Salik: "Med mig er det omvendt. Jeg hedder Salik Anders. Når jeg siger, jeg hedder Salik, kommer spørgsmålet altid: "Hvor kommer du fra?" Derfor ved alle, at jeg er grønlander. Jeg er altid blevet kaldt Salik, men da jeg kom i gymnasiet, sagde jeg til en vikar, at jeg hed Anders. Bare for at prøve at have et normalt dansk navn."

Johanne: "I folkeskolen brugte jeg ikke mit grønlandske navn Aviaja. Når man er 12 år, har man ikke lyst til at skille sig ud. Det ændrede sig, da jeg startede i gymnasiet. Da vi skulle præsentere os selv den første dag, sagde jeg mit grønlandske navn, så folk vidste, at jeg også er grønlander."

Johanne og Salik i Det Grønlandske Hus i København.

Mit navn

Mange navne har en særlig betydning. Nogle mennesker hedder det samme som en by eller en blomst. Andre navne har en hel historie bag sig.

A. Har dit navn en betydning? Hvilken?

B. Ved du, hvorfor dine forældre valgte netop det navn?

C. Hvad betyder andres navne for, hvordan du opfatter dem? Giv eksempler.

Grupper

Alle mennesker er med i grupper. En gruppe er en samling af mennesker, der har noget tilfælles. Hvad de har tilfælles, er meget forskelligt. Hiphop-fans lytter til samme slags musik, går til koncerter sammen osv. Jøder, kristne og muslimer har hver deres tro tilfælles. Der findes mange grupper: Familier, venskaber, sportshold, klassekammerater osv. Alle grupper har noget tilfælles og noget, der adskiller dem fra andre grupper. I en gruppe er man sammen med mennesker, der på en eller anden måde ligner en selv – man er del af et fællesskab, og det giver livet mening.

Ilan (18 år): "Jeg hedder Ilan, hvilket betyder træ på hebraisk. Min mormor og morfar er fra Indien. Hvis folk spørger, hvor jeg er fra, siger jeg: "Jeg er fra Danmark, men jeg har indiske bedsteforældre, hvis det er min hudfarve, du hentyder til." Ofte spørger folk så, om jeg er muslim, og jeg fortæller dem, at jeg er jøde. Men hvis folk bare spørger, hvor jeg er fra, så siger jeg Danmark. Jeg føler mig godt tilpas, når jeg er i Israel, men jeg vil altid føle mig dansk. Mit land er både Danmark og Israel."

Ilan hjemme på Østerbro.

Roxanna (15 år): "Jeg hedder Roxanna og er født og opvokset i Danmark. Jeg vil ikke kun puttes i én kasse. Jeg vil gerne have, at folk skal kunne lide mig for dét, jeg er. Men jeg tror, jeg nogle gange skifter personlighed efter, hvordan jeg tror, folk ser mig. Jeg er ikke kristen eller muslim. Men jeg er troende på min egen måde. Engang lavede jeg en religion med en af mine venner. Vi følte begge, at vi manglede noget at tro på, noget der kunne give fællesskab og håb. Vores religion skulle give selvtillid og noget at falde tilbage på. Vi lavede ikke en bibel eller en koran, men vi havde nogle regler, vi fandt på sammen."

Roxanna foran sin skole ved Enghave Plads i København.

1. Ligheder og forskelle

Dan grupper med tre-fire elever i hver.

Find tre ting, som I har tilfælles i gruppen, og tre ting, der adskiller jer fra hinanden. Skriv dem ned.

---

2. Mig?

Roxanna siger: "Jeg vil ikke kun puttes i én kasse."

A. Forklar, hvad hun mener.

B. Hvorfor putter folk hinanden i kasser – og kan man sige, at det er godt eller dårligt?

C. Hvad kan man gøre for at komme ud af en kasse, man ikke synes, man hører til i?

---

3. Identitet, grupper – og fordomme

At have en identitet og være del af forskellige grupper handler om, hvordan man ser sig selv, og hvilke mennesker man føler, man har noget tilfælles med. Men man udtrykker også sin identitet ved at sige, hvem man ikke er – og hvem man ikke synes, at man har noget tilfælles med.

A. Giv et eksempel på en situation, hvor du eller en ven tog afstand fra en gruppe. Forklar, hvorfor du/I gjorde det i den situation.

Der kan være mange grunde til, at man tager afstand fra bestemte personer eller grupper. Nogle gange kan det handle om fordomme.

B. Diskuter med din sidemand, hvad fordomme er. Skriv med jeres egne ord en forklaring på, hvad en fordom er.

Overvejer du at gå over på den anden side af vejen, hvis du møder en gruppe indvandrer drenge? Bruger du "bøsse" som skældsord, eller har du ikke lyst til at give en homoseksuel et kram? Alle mennesker har fordomme – kender du dine?

Folks fordomme

At have fordomme betyder, at man har dannet sin mening om en person eller gruppe, før man har lært personen eller gruppen at kende. Fordomme bygger ofte på uvidenhed og på forestillinger om, at visse personer eller grupper har nogle bestemte egenskaber eller gør nogle bestemte ting. For det meste er fordomme negative, og de sætter personerne i et dårligt lys. Det er fx fordomme, at blondiner er dumme, og at personer med rødt hår er hidsige. Alle mennesker har fordomme, men ingen er født med dem. Fordomme opstår ud fra ting, man hører eller læser. Der findes fordomme om næsten alle grupper: Om alkoholikere, handicappede, amerikanere, overvægtige og om folk, der bor i særlige bydele, fx i Vollsmose på Fyn eller på Nørrebro i København.

Betyder det noget?

Fordomme kan være meget sårende, men de opstår bl.a., fordi de har en praktisk funktion: De gør verden overskuelig. Det er umuligt at lære alle mennesker i verden at kende. Derfor putter man folk i kasser. Hver kasse får nogle særlige egenskaber og tilbøjeligheder, som gælder for hele kassen. På den måde bliver alle i kassen ens, og man kan nemt glemme, at mennesker faktisk er forskellige. Prøver man at udfordre de fordomme, man har, finder man ofte ud af, at der slet ikke er hold i dem.

Fordomme kan udvikle sig fra smådrillerier til udelukkelse og vold. Der findes fordomme om næsten alle grupper, men nogle fordomme er mere alvorlige end andre. Efter terrorangrebene på

Journalisten Marie Lade satte sig for at teste københavnernes fordomme om muslimer – på egen krop. Derfor gik hun tur i København iklædt burka, en muslimsk klædedragt.

"Bekend en fordom" på Københavns Hovedbanegård.

USA den 11. september 2001 oplevede muslimer verden over, at folk fik 'nye' fordomme om dem: Fordomme om, at muslimer er særligt voldelige og fjendtlige over for Vesten. For nogle mennesker blev dette til fjendebilledet "Alle muslimer er terrorister". Fjendebilledet er med til at påvirke den måde, man opfatter og behandler hinanden på. Nogle folk sætter sig med vilje ikke ved siden af en muslimsk pige med tørklæde i bussen. Andre er ekstra opmærksomme på 'mørke' mænd i check-in-køen i lufthavnen, af frygt for at de er terrorister. Fjendebilleder skærer alle over en kam og giver et forkert indtryk af en hel masse mennesker på baggrund af nogle fås handlinger.

Fordomme og fjendebilleder er ikke kun ubehagelige for dem, det går ud over. De kan føre til udelukkelse, forskelsbehandling ved lov og i sidste ende være med til at skabe grundlaget for folkekrig – som man så det i Tyskland op til og under 2. Verdenskrig.

Hvad er en fordom?

En fordom er en forudfattet og ofte negativ holdning til en person eller gruppe.

Hvad er et fjendebillede?

Et fjendebillede er et ekstremt negativt og forvrænget syn på personer eller grupper, der opfattes som modstandere eller trusler.

"Bekend en fordom"

I sommeren 2005 satte Ungdommens Røde Kors fokus på fordomme i Danmark. "Bekend en fordom" stod der på bannere flere steder i København. Der blev lavet en top-5 over de fordomme, flest kendte:

1. Indvandrere

Eksempel: "De fleste med indvandrerbaggrund har lavet noget kriminelt eller kommer til det"

2. Diverse folkeslag

Eksempel: "Tyskere er et meget uhøfligt folk"

3. Muslimer

Eksempel: "Muslimer er onde ved deres koner"

4. Politik og politikere

Eksempel: "De fleste politikere er uærlige"

5. Kvinder, piger og poptøser

Eksempel: "Alle korthårede damer er lesbiske"

Salik: "Da der skulle være konfirmation i klassen, blev jeg spurgt, om jeg også skulle konfirmeres. Mine klassekammerater sagde, at vi grønlandere jo troede på en grønlandsk gud. Jeg fortalte, at det ikke var rigtigt, og at der faktisk er flere på Grønland end i Danmark, der går i kirke. Men de holdt fast i deres opfattelse og sagde: "Skrid hjem til din grønlander-gud." Det gik fra at være en underlig misforståelse eller fordom til at blive virkelig ubehageligt."

Farida: "Når jeg møder folk her i Tingbjerg, siger jeg altid hej. Jeg mødte en dag en ældre dame, sagde hej, og hun stoppede op. Så sagde hun, at jeg talte perfekt dansk. Jeg tænkte, at hun åbenbart havde forestillet sig noget andet. Så nogle folk dømmes mig nok på forhånd. Før i tiden var jeg selv slem til at sætte folk i bås. Det var mest narkomaner og alkoholikere. Det er deres egen skyld, tænkte jeg. Nu ved jeg, at de er havnet der, fordi de har det svært."

I nogle bydele i Danmark bor der mange familier med indvandrerbaggrund. Ofte hører man kun om de negative sider af livet i disse boligområder. Måske derfor er der fordomme om et sted som Vollsmose på Fyn.

1. Find en fordom

A. Hvad tænker du, når du hører følgende ord: tysker, fotomodel, heavy metal-fan? Skriv to-tre stikord til hvert af de tre ord.

B. Alle har fordomme. Fortæl din sidemand, hvilke fordomme, du tror, han har.

Diskuter bagefter i klassen: Hvordan var det at forestille sig andre personers fordomme? Hvordan var det at høre, hvilke fordomme, andre tror, man selv har?

2. Farlige fordomme?

A. Diskuter i mindre grupper, hvorfor og hvordan fordomme mellem forskellige grupper opstår.

B. Find eksempler på fjendebilleder, der er blevet til ud fra fordomme.

C. Diskuter, hvordan fordomme og fjendebilleder kan få alvorlige konsekvenser.

Alle fordomme fra kampagnen "Bekend en fordom" er listet på <http://redcrosslokal.inforce.dk/sw34276.asp>.

D. Vælg de tre fordomme fra listen, som I synes, er de mest alvorlige, og forklar hvorfor.

3. Forskel på fordomme

Johanne siger: "Fordomme mod grønlandere og muslimer er ret forskellige. Grønlandere fanger sæler, spiser hvalfedt eller sidder på en bænk og drikker. Muslimer kan ikke integrere sig ordentligt. Når man remser fordommene op, så tænker jeg, at det er sværere at være muslim end grønlander i Danmark. Det er meget værre, at folk tror, man har en bombe i tasken, end at man går hjem og spiser hvalfedt."

Diskuter Johannes udsagn.

Før i tiden delte videnskabsfolk menneskeheden ind i forskellige racer. Racerne blev tillagt særlige kendetegn og egenskaber. I dag taler videnskabsfolk ikke længere om racer, men alligevel findes der stadig racisme – også i vores samfund.

Racisme

Racisme er en måde at tænke og behandle andre mennesker på. Det er idéen om, at mennesker kan deles ind i forskellige kategorier efter bl.a. deres udseende, og at der er særlige egenskaber knyttet til kategorierne. Hvordan man ser ud (hårfarve, kropsbygning osv.), forbindes med ens personlighed og evner. De forskellige kategorier er rangordnet, så nogle racer opfattes som bedre end andre. Racisme er samtidig de handlinger, der er knyttet til denne idé. Racisme kan bruges som argument for at forskelsbehandle mennesker og grupper: De, der regnes for overlegne mennesker, skal have særlige fordele og rettigheder, som resten ikke skal have.

Racetankens historie

Racetanken blev udbredt i 17-1800-tallet, i takt med at europæere fik større kendskab til resten af verden. For at beskrive og forklare forskelle mellem jordens folk gik videnskabsfolk i gang med at inddele alle mennesker i racer, og 'den hvide race' blev opfattet som overlegen. Derfor mente mange europæere, at de kunne tillade sig at bestemme over folk i Afrika, Amerika, Asien og Australien. Her havde – eller fik – mange vestlige lande kolonier. Dvs. at de tog magten over et land eller område og udnyttede de ressourcer, der var. Det kunne ske ved at tvinge lokalbefolkningen

Denne tavle fra 1910 blev frem til 2. Verdenskrig brugt i geografi-undervisningen i Danmark. Den præsenterer de europæiske 'folketyper'. 1. række fra venstre: lappe, finne, magyar (ungarer), rumæner. 2. række fra venstre: albaner, græker, jøde, sigøjner.

En videnskabsmand måler børns hoveder på øen Urk i Holland (1910).

Hvad er racisme?

Racisme er opfattelsen af, at nogle mennesker er mindre værd på grund af deres hudfarve, kultur eller baggrund.

til at arbejde hårdt for at producere varer eller andet, som kolonimagten kunne tjene penge på. Danmark havde kolonier forskellige steder i verden. Fx blev Grønland gjort til en dansk koloni i første halvdel af 1700-tallet.

For at bestemme folks racer kiggede videnskabsfolk på hudfarve og målte kropsbygning, fx kraniet. Også i Danmark lavede man den slags målinger. Fra 1880'erne og frem målte man danske skolebørn, værnepligtige – og grønlandere. Ud fra disse målinger beskrev man grønlanderne som mindre begavede, barnlige og laverestående sammenlignet med danskere. Dette, mente man, gav danskerne ret til at herske over grønlanderne.

Racisme – også i dag

I dag ved vi, at lighederne mellem mennesker er langt større end forskellene. Menneskeheden er én race. Folk ser forskellige ud og har forskellige vaner og livstile, men udseende og oprindelse afgør ikke folks personlighed eller evner. Selvom tankegangen er ændret, så er racisme ikke forsvundet. Men i dag er racisme ofte

Skolebøger

Før i tiden lærte skoleelever om forskellige menneskeracer. Det gjorde de fx i geografiundervisningen, der beskrev jordens folk. Her er et uddrag fra en geografibog fra 1920:

“Negerracen bebor enkelte dele af det østlige Sahara samt hele Mellem- og Sydafrika. De egentlige negre, der bor længst mod nord, er sorte folk med kruset, uldagtigt hår, grove og fremtrædende ansigtstræk samt en knoklet legemsbygning. Det er i reglen barnlige, letsindige og lidet energiske mennesker, hvis religiøse forestillinger består i troen på spøgelse og ånder.”

I en skolebog fra 1936 til gymnasieelever beskrives 'den nordiske race' på en ganske anden måde:

“Høj, langskallet, smalt ansigt, udpræget hage, smal, lige eller krum næse, lyst hår og øjne, hvid og rød hudfarve. Viljestyrke, dømmekraft, forudseenhed, fantasi, i almindelighed tilbageholdende, men i den givne situation dristig, alt sammenlagt: En udpræget førertype.”

knyttet til kulturforskelle: Personer og grupper opfattes og behandles på en særlig måde på grund af deres kulturelle baggrund. Det kan fx være ud fra forestillinger om, at en bestemt gruppes traditioner og adfærd ikke kan ændres.

Antisemitisme og racisme

Antisemitisme er fordomme eller had mod jøder. Nogle af disse fordomme stammer fra Middelalderen, hvor specielt kristne var mistroiske over for jøderne og forfulgte dem. En almindelig fordom var, at jøderne brugte kristne børns blod i deres ritualer. I 1800-tallet blev jøder også opfattet som en race. Antisemitter var imod jøderne og så 'den jødiske race' som underlegen og farlig. I dag er der andre fordomme om jøder. Det er fx en udbredt fordom, at jøder stræber efter at kontrollere verden.

Roxanna: "På en måde er det oplagt, at kristendommen og islam er i konflikt i dag. Det handler om magt. Racisme har ændret sig, så racisme i dag faktisk er noget andet end før. Det handler mere om religion og kultur. Det, synes jeg, er uhyggeligt. Det, synes jeg, er uhyggeligt. Så tænker man på, hvad der kan ske i fremtiden."

1. Racisme – før og nu

A. Forklar med dine egne ord, hvad racetanken gik ud på.

B. Læs afsnittet "Racisme – også i dag". Hvorfor inddeler man ikke længere verdens befolkning i racer?

Billede fra geografibog (1937).

2. Skolebøger

Øverst på denne side er der uddrag fra to geografibøger fra 1920 og 1936. Læs begge uddrag igen.

A. Skriv stikord om, hvad der bliver fortalt.

Racisme handler om at rangordne mennesker i forskellige grupper, der er mere eller mindre værd. Tanken bag er, at der er en *sammenhæng* mellem fysiske træk og personlighed, intelligens og evner.

B. Kig på citaterne fra de to skolebøger, og vurder, om teksterne taler om en sådan sammenhæng. Brug det, I har lært på side 6 og 7.

C. Diskuter i klassen:

Hvilke eksempler på racisme kender I fra jeres egen hverdag?

Hvad er forskellen mellem racisme før og nu? Formuler en definition på racisme i dag.

Fordomme kan føre til forskelsbehandling. Når en person behandles anderledes, fordi han eller hun tilhører en bestemt gruppe, er det diskrimination.

Forskel på folk

Det er aldrig sjovt at blive valgt fra – på boldbanen, til ønskeuddannelsen eller på arbejdsmarkedet. Oftest er årsagen ens færdigheder, indsats osv. Men det sker, at personer bliver valgt fra på grund af kultur, køn, politisk holdning, religion eller seksualitet. Det er diskrimination. Her er et eksempel: En arbejdsgiver fravælger en person, fordi han er handicappet, eller fordi navnet er Hassan og ikke Hansen. Når arbejdsgiverens beslutning ikke har med ansøgerens kvalifikationer og egnethed at gøre, er det diskrimination.

Forskelsbehandling forbudt

Diskrimination er ulovligt i Danmark. Den første lov om forskelsbehandling blev indført i 1939 – faktisk for at beskytte jøder mod antisemitisme. Loven blev ændret i 1971 og forbød forskelsbehandling på grund af race, hudfarve, afstamning eller oprindelse. I 1987 blev loven igen ændret, så seksualitet og tro også var omfattet af forbuddet. I 1996 trådte en lov om forskelsbehandling på arbejdsmarkedet i kraft.

I 1998 blev en virksomhed dømt for indirekte diskrimination, fordi den havde afvist en muslimsk pige som erhvervspraktikant. Begrundelsen for afvisningen var, at hun bar tørklæde. Pigen fik 10.000 kr. i erstatning.

Tørklæde eller ej?

Et tørklæde er en del af mange muslimske kvinders påklædning, og mange ser tørklædet som en helt almindelig beklædnings-

Hvad er diskrimination?

Diskrimination er negativ forskelsbehandling. Det er diskrimination, når mennesker behandles anderledes pga. fx deres køn, seksualitet eller religion.

genstand og en vigtig del af deres identitet. Nogle folk opfatter tørklædet som tegn på undertrykkelse af kvinder, mens andre argumenterer for, at tørklædet skærmer for mænds blikke, så kvinder og mænd bliver ligestillede. Derudover kan tørklædet for nogle kvinder være et signal om selvbestemmelse, og at man lever efter det, der står i Koranen. Mange af disse kvinder vælger at tage tørklædet på for at vise, at de er troende muslimer, men tørklædet er ikke udelukkende et islamisk fænomen. Det handler lige så meget om tradition og kultur. Påbuddet om, at kvinden skal tildække sit hoved, findes også i Biblen i Det Ny Testamente. I Danmark har brugen af tørklæde været til debat. Der har bl.a. været forslag om at forbyde tørklæder på landets uddannelsessteder, og nogle varehuse og butikskæder vil ikke have, at deres ansatte bærer tørklæde eller anden hovedbeklædning. I foråret 2008 blev der indført et forbud for dommere mod at bære religiøse symboler, bl.a. tørklæde, ved landets domstole.

Demonstration mod homofobi, København, 11. juli 2006.

Farida: "Jeg tror, mange indvandrere bliver afvist af arbejdsgivere på grund af uvidenhed. Arbejdsgiverne tror, det medfører en masse problemer, at muslimer fx skal bede fem gange om dagen. Men hvad nu, hvis jeg gør det diskret, så ingen lægger mærke til det, og jeg gør det i mine kaffepauser? Jeg tror, at butikker undgår at ansætte piger med tørklæde, fordi de tror, det vil skræmme kunderne væk."

Tæsk til de anderledes

Mange homoseksuelle oplever at blive behandlet anderledes end resten af befolkningen. Måske får de ikke et bestemt job, fordi de er homoseksuelle, eller der bliver råbt skældsord efter dem. Nogle homoseksuelle er også blevet udsat for voldelige overfald.

Andreas er 25 år og homoseksuel. Han har flere gange været udsat for både psykisk og fysisk vold. Dette er hans historie: Andreas er på vej til et diskotek for homoseksuelle. Mens han står udenfor, hører han nogen råbe: "Se, der er nogen, der har lukket homoerne ud fra galeanstalten". Andreas svarer igen. Det næste, han husker, er, at han ligger i en ambulance. Først dagen efter finder han ud af, hvor voldsomt overfaldet har været: Han har fået et blå øje, slag og spark i ansigtet, en kraftig hjernerystelse og en flænge under øjet. Trods den ubehagelige oplevelse nægter Andreas at ændre på, hvor han går hen, og hvordan han ser ud. Gør han det, har overfaldsmændene vundet, siger han. Men han undgår alligevel visse steder i aften timerne. Her hænger øretæverne i luften, og der er jo ingen grund til at opsøge problemerne, siger han.

Det sker også, at jøder i Danmark bliver chikaneret: At der bliver råbt efter dem på gaden eller tegnet anti-jødisk graffiti. I nogle tilfælde bliver volden fysisk, som da 61-årige Jakob blev slået ned og sparket i hovedet. Han mistede to tænder og brækkede en tå.

Hvad er homofobi?

Homofobi er fordomme og frygt over for homoseksuelle. Homofobi kan lede til diskrimination og vold mod homoseksuelle.

§ Lov om forbud mod forskelsbehandling

"Den, som inden for erhvervmæssig eller almennyttig virksomhed på grund af en persons race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering nægter at betjene den pågældende på samme vilkår som andre, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil seks måneder."

1. Hvornår diskrimination?

Overvej de følgende situationer, og skriv for hver af de to situationer rimelige og urimelige grunde til afvisningerne:

A. Du står i kø til et diskotek og ser, at en person bliver nægtet adgang.

B. En klassekammerat fortæller dig, at hun ikke har fået den praktikplads, hun ønskede sig.

2. Ingen hovedbeklædning?

Det er blevet foreslået, at tørklæder, kasketter osv. skal forbydes på danske uddannelsessteder.

Diskuter i klassen, hvem der skal bestemme, hvad man har på i skolen. Prøv at finde argumenter for og imod.

3. Bøsser & lesbiske

Andreas holder sig bevidst væk fra bestemte steder for ikke at opsøge problemer.

A. Kan du forstå ham, og synes du, at det er rimeligt? Hvilke andre løsninger kunne du foreslå Andreas?

En kriminalinspektør har sagt: "Når man har så anderledes et liv, som homoseksuelle har, må man regne med, at det får konsekvenser at stå offentligt frem".

B. Forklar, hvad kriminalinspektøren mener. Skal man acceptere anderledes behandling, fordi man adskiller sig fra flertallet? Begrund dit svar.

Alle mennesker i Danmark har ret til at sige deres mening, uden myndighederne blander sig. Det sikrer den danske grundlov. Men er der alligevel grænser for, hvad man kan sige?

Ytringsfrihed

Danskere er vant til at kunne sige, hvad de vil, uden at bekymre sig om, at myndighederne griber ind. Retten til at ytre sig frit er en af de mest grundlæggende rettigheder i et demokrati. Den sikrer bl.a. også retten til at kritisere politikere og medier. Men ytringsfriheden kan også bruges på en dårlig måde: til at krænke andre.

Grænser for ytringsfrihed?

I 2006 blev den danske radiostation Radio Holger lukket. Det skete efter stationen i årevis havde sendt racistiske udsendelser om bl.a. muslimer. I juli 2005 kom radiostationen med sit bud på, hvordan man kommer terrorisme til livs: "Enten at fordrive alle fremmede muhamedanere fra Vesteuropa, så de ikke kan komme til at lægge bomber, eller at udrydde de fanatiske muhamedanere, dvs. slå en betydelig del af de muhamedanske indvandrere ihjel". Ejeren af radiostationen mente, at det var hans ret at sige sin mening i radioen. Men hans ytringsfrihed stødte sammen med forbuddet mod racisme – paragraf 266b i straffeloven. Når en person trues eller hånes på grund af fx tro, oprindelse eller hudfarve, er det ulovligt. Radiostationen blev lukket, men den sender stadig via internettet.

Farida: "Jeg synes ikke, der skal være grænser for, hvad man må sige. Men der følger et ansvar med det, man siger, og det, man udgiver i sin avis. Ytringsfriheden er en af de danske værdier, jeg har taget til mig. Jeg kan godt forstå karikaturtegnere i Danmark, men det betyder ikke, at jeg accepterer deres tegninger. Det er deres måde at være kritiske på. Men det forstår de ikke i Mellempøsten. Der kan man gøre grin med præsidenter, men man ville aldrig afbilde Jesus, Moses, Abraham eller andre profeter."

Demonstration for gensidig respekt foran Jyllands-Postens bygning i København. Både muslimer og ikke-muslimer demonstrerer.

12 tegninger

Fik man Jyllands-Posten i hånden den 30. september 2005, kunne man se 12 karikaturtegninger, der forestillede profeten Muhammed. Ifølge avisen blev tegningerne bragt for at skabe debat om ytringsfriheden. Den stillede spørgsmålet, om vi i Danmark ikke tør være kritiske over for islam af frygt for terrorisme. Debatten var ophedet i Danmark, men ikke nær så ophedet, som den blev et par måneder senere i andre dele af verden. Ifølge Koranen er det nemlig forbudt at afbilde Gud og bespotte "Guds tegn", der bl.a. henviser til profeten Muhammed. Derfor stødte det mange muslimer at se netop profeten Muhammed, som er islams mest hellige person, fremstillet som bl.a. terrorist i en dansk avis.

Sagen om tegningerne blev også stor, fordi den kom til at handle om mere end de 12 tegninger. Mange muslimer så tegningerne som udtryk for den vestlige verdens fjendtlighed over for muslimer. Det førte til store demonstrationer, angreb på danske ambassader og boykot af danske virksomheder i en række muslimske lande. Der var dog også mange muslimer, som støttede avisens ret til at bringe tegningerne.

Salik: "Det blev en debat mellem to lejre. Hvis man synes, det er forkert at gøre grin med andres symboler, betød det pludselig, at man var imod ytringsfrihed. Selvfølgelig havde avisen lov til at trykke tegningerne, men det betyder ikke, at det var smart at gøre det."

Af debatten i Danmark lærte mange, at der er lige så stor forskel på muslimer, som der er på alle andre. Og at man kan sige sin mening på mange måder.

Demonstration mod nynazisme i Århus, 1995.

Muslimer demonstrerer imod de danske tegninger af profeten Muhammed.

Ilan: "Forthåbentlig har folk lært af sagen. Det kan godt være, at Jyllands-Posten gik over grænsen, og at nogle muslimer gik over grænsen. Jeg ville personligt ikke have reageret så stærkt, hvis det var en jødisk figur, der blev gjort grin med. Men man må prøve at sætte sig ind i folks følelser. Her hjælper det måske at være religiøs – så kan man bedre forstå, hvad religion kan betyde for andre."

§ Danmarks Riges Grundlov § 77 sikrer ytringsfriheden:
"Enhver er berettiget til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene. Censur og andre forebyggende forholdsregler kan aldrig indføres igen."

§ Straffelovens § 266b – racismeparagraffen:
"Den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde eller fængsel indtil to år."

Hvad er ytringsfrihed?

Ytringsfrihed er retten til frit at sige eller skrive, hvad man mener – uden at myndighederne blander sig. Man har dog et ansvar for sine ytringer, og man kan stilles for retten, hvis ytringerne fx strider imod loven.

1. For sjov

Alle laver sjov med hinanden – men hvor går grænsen? Dan grupper med tre-fire elever.

A. Lav i fællesskab en liste over ting, man kan og ikke kan lave sjov med. Skriv bagefter alle svarene op på tavlen, og diskuter klassens bud.

B. Er hele klassen enig? Hvis ikke, hvad kan I så gøre for, at ingen bliver såret over noget, de ikke synes, er sjovt? Find på nogle regler eller gode råd, der skal hjælpe med dette.

2. Muhammed-krisen

Sagen om tegningerne viste, hvor forskelligt mennesker kan opfatte en sag.

Diskuter i klassen, hvad der gjorde, at tegningerne af Muhammed blev opfattet så forskelligt. Find mindst tre grunde.

3. Ytringsfrihed for alle?

Nederst på side 10 er et billede fra en demonstration i Århus mod nynazisme. På et banner står der: "Ingen ytringsfrihed til nazisterne!"

Rolle spil: Del klassen op i to. Den ene halvdel skal repræsentere demonstranterne, der ikke synes, at nynazisterne skal have lov til at udbrede deres holdninger. Den anden halvdel skal forsvare nynazisternes ytringsfrihed. Brug grundlovens § 77 og straffelovens § 266b i jeres argumentation.

4. Internettet

Diskuter, i mindre grupper eller i en kort skriftlig opgave, hvilken betydning internettet har for ytringsfriheden. Kom ind på de muligheder, som internettet giver personer og grupper for at få deres budskaber ud. Overvej også, om de nye muligheder har en bagside. Brug gerne tilfældet med Radio Holger i besvarelsen.

Danmark begyndte at kolonisere Grønland i 1721. Helt frem til 1953 var Grønland en dansk koloni og blev i høj grad styret af Danmark. Magtforholdet mellem de to lande har haft stor betydning for danskere og grønlænderes syn på hinanden. I dag møder mange grønlændere fordomme i Danmark, og i Grønland er der også modvilje mod Danmark og danskere.

Kolonien Grønland

I 16- og 1700 tallet var Danmark væsentligt større, end det er i dag. Det danske rige strakte sig ind i det nuværende Tyskland, Sverige og Norge, og som mange andre vestlige lande oprettede Danmark kolonier forskellige steder i verden: i Indien, Caribien, Afrika – og på Grønland. Først i 1953 blev Grønlands status som koloni ophævet, og landet blev dansk amt. Det skete bl.a., fordi grønlandske politikere krævede større indflydelse på deres samfund. En anden årsag var, at vilkårene for kolonibefolkninger verden over var kommet i søgelyset efter 2. Verdenskrig, især med fokus på menneskerettigheder.

Den store plan

Selvom Danmark opgav Grønland som koloni, fortsatte man med at modernisere landet mod nord. Tanken var at bringe grønlændernes levestandard på højde med danskernes. Mange grønlændere boede i små, afsides landsbyer kaldet bygder. For bl.a. at skabe bedre sundhedsforhold og flere uddannelsesmuligheder for grønlænderne tvang de danske myndigheder mange indbyggere ind til større byer, hvor der var skoler og sygehuse. I dag ved man, at det havde store menneskelige og sociale konsekvenser at flytte så mange mennesker fra deres oprindelige omgivelser.

De danske udviklingsplaner blev med tiden mere og mere upopulære, og mange grønlændere mente, at de ødelagde den grønlandske kultur. Grønlænderne ville selv styre udviklingen af deres samfund. Det ønske blev delvist opfyldt i 1979, da Hjemmestyreordningen trådte i kraft. Den betyder bl.a., at Grønland selv træffer indenrigspolitiske beslutninger, mens udenrigspolitikken styres af Danmark. Der arbejdes i dag på en ny selvstyrelov, der også i forhold til udenrigspolitik skal gøre Grønland mere uafhængig af Danmark.

Salik: "Folk har en ide om, at Danmark ikke var et koloniland på den dårlige måde: Danmark hjalp bare de stakkels, primitive mennesker med deres harpuner og kajakker. Og hvis det ikke var for danskerne, så var det hele brasat sammen."

Grønlandsk – og dansk

En del af den store plan gik ud på, at grønlændere skulle tale både grønlandsk og dansk. Børnene var et godt sted at starte, mente man. I 1951 blev 22 børn i alderen 5-8 år sendt til Danmark for at lære dansk. De skulle være de første i det nye tosprogede skolesystem. Børnene blev valgt ud fra nogle bestemte kriterier: De skulle være forældreløse, særligt intelligente og psykisk robuste. Det var dog umuligt at finde 22 børn, der opfyldte alle krav, og derfor kom seks børn, der havde en mor, også med i projektet. For mange af børnene var det svært at vende tilbage efter opholdet i Danmark. De kunne ikke længere finde ud af, om de var danskere eller grønlændere, og de blev drillet, fordi de talte et andet sprog. I alt blev over 800 grønlandske børn sendt til Danmark, men da Hjemmestyret i 1979 blev klar over problemerne, stoppede man ordningen.

Salik: "I Grønland er danskere sådan nogle, der kommer og vil bestemme det hele, og som ikke taler sproget. Og så må grønlænderne bare lære danskernes sprog. Det er der stor modvilje imod. Der er fx blevet lavet en grønlandsk plakate med et kort over Danmark, hvor der er tegnet indlandsis henover, og alle byerne har fået grønlandske navne."

Grønland i dag

Grønland er i dag et moderne samfund på godt og ondt. Under moderniseringsplanerne blev flere grønlandske lokalsamfund nedlagt, og i de fleste familier begyndte begge forældre at

arbejde. Også i dag flytter mange fra bygderne til byerne, og det har skabt en ny hverdag med biografer, kulturhuse, diskoteker og caféliv. Når de unge er færdige med grundskolen, tager mange til Danmark eller til andre lande for at studere. De store afstande var tidligere et problem for dem, der tog til udlandet, men med internettet er det blevet meget nemmere at kommunikere med venner og familie i Grønland.

Det grønlandske samfund har været gennem en voldsom udvikling fra fangersamfund til moderne samfund. For mange grønlændere har de store samfundsændringer været overvældende, og sociale problemer som alkoholmisbrug, vold og selvmord er fulgt efter. Selvom der stadig er store sociale problemer i landet, lever størstedelen af Grønlands befolkning et liv, der ligner det, vi kender i Danmark.

Fordomme

Nogle danskere generaliserer og har fordomme om grønlændere: De drikker for meget og får en masse penge fra Danmark uden at sætte pris på dem. Fordomme og manglende viden har ført til udtryk som "grønlænderstiv", der betyder at være meget fuld.

Johanne: "I de seneste år er jeg begyndt at gå mere op i at være grønlænder. Jeg bruger mit grønlandske mellemnavn mere, og det første, jeg sagde i min nye klasse på gymnasiet, var, at jeg var grønlænder. For jeg vil gerne have, at folk får et andet billede af grønlændere. For det at være grønlænder er jo ikke at sidde nede på bænken med en flaske i hånden. Derfor har jeg også planer om at flytte til Grønland på et tidspunkt og få landet lidt mere ind på livet. Det er jo den eneste måde, man kan gøre noget på: Vise folk, at Grønland og grønlændere er mange ting."

Johanne: "På vej hjem fra en skoletur til København sad jeg i toget foran otte andre fra min klasse. De vidste ikke, at jeg sad der. De begyndte at rakke mig ned. Hvis de havde sagt, at jeg var irriterende eller dum, havde det været én ting. Men de sagde: "Hun er en klam grønlænder" og kom med dårlige jokes om grønlændere. Jeg sad musestille og lyttede. Og tænkte på, hvad jeg skulle gøre. Det endte med, at jeg bare rejste mig op og gik lige forbi dem."

1. Grønland – med danske øjne

Forklar med dine egne ord, hvad Danmarks planer for Grønland gik ud på.

2. Grønland i danske skolebøger

Grønland beskrives sådan i en skolebog fra 1930'erne: "Grønland er et dansk koloniland. Grønland ligger ovre ved Amerika. På nordvest- og østkysten bor eskimoer, der hører til den gule race og har stridt hår og fremstående kindben. Det er små mørkladde folk, der lever af fiskeri og hvalfangst. Deres husdyr er hunde, der trækker deres slæder. Deres både hedder kajakker."

A. Har du lært om Grønland før? Hvis ja, hvad fik du at vide?

B. Beskriv det billede, du synes, man får af Grønland ved at se tv, læse aviser og høre andre snakke om landet.

C. Skriv tre ting, som du godt kunne tænke dig at vide om Grønland.

Lav en samlet liste i klassen, og find sammen ud af, hvordan I kan få svar på jeres spørgsmål.

3. Dansk?

Salik siger: "Når mine klassekammerater kørte så meget på, at jeg var grønlandsk, og jeg hele tiden skulle forsvare, at jeg ikke var helt dansk, så blev jeg faktisk mere grønlandsk selv. Så gider jeg da ikke være dansker, tænkte jeg."

Kender du til lignende eksempler på, at man får stærkere meninger, fordi man møder modstand? Prøv at forklare, hvad der gør, at man nogle gange forsvarer sine meninger mere end normalt.

4. Racisme mod grønlændere

Johanne siger: "Jeg synes ikke, at racisme mod grønlændere bliver taget alvorligt. Der er meget fokus på racisme mod grupper, der er mørke i huden. Folk passer mere på, hvad de siger, når det drejer sig om disse grupper. Folk lægger ikke specielt meget mærke til fordomme og racisme mod grønlændere. Det er på en måde mere accepteret."

Diskuter Johannes udsagn i klassen.

Det kan være svært at vide, hvad man kan gøre for at bekæmpe fordomme, racisme, diskrimination og antisemitisme. Det vigtigste er at huske på, at man kan gøre noget.

Hvis ansvar?

Alle mennesker har fordomme, og de dukker nogle gange op, når vi møder mennesker, vi ikke kender. Selvom man synes, det er forkert at have fordomme, har de fleste nok oplevet at danne sig en mening om en anden person – bare på baggrund af udseendet. Der er mange måder at forsøge at bekæmpe fordomme på. Man kan starte med at tænke over, hvem man har fordomme overfor, og hvor forestillingerne stammer fra. Man kan også forsøge at udfordre fordommene ved fx at søge ny viden om en gruppe eller måske endda blive venner med en af dem, man har haft fordomme om. Det handler om at gøre plads til alle – uanset hvor forskellige vi alle er. Husk også, at det kræver både mod og styrke at være anderledes – og at sige fra, når andre bliver behandlet dårligt. Det er også dit ansvar.

Et spark til integrationen

Fodbold er sport, spænding og sammenhold. Hos Brøndby I.F. handler fodbold også om, hvad der sker uden for banen, når der ikke trænes og spilles kampe. Derfor startede fodboldklubben i 2004 integrationsprojektet "Fra bænk til banen". Baggrunden var, at mange unge finder job gennem personlige netværk – netværk som unge med indvandrerbaggrund ofte mangler. Brøndby IF håbede, at deres sponsornetværk på mere end 300 virksomheder kunne bruges. Og de fik ret. Gennem en jobportal på projektets hjemmeside er der pr. juni 2008 blevet formidlet job og lærepladser til over 400 unge. Har du lyst til at læse mere om projektet, kan du tjekke hjemmesiden www.fbtb.dk

Brug for alle unge

Der er brug for alle unge i Danmark. Men det er ikke alle unge, der får en uddannelse, og der er mange, der har svært ved at få et job. Mange unge med indvandrerbaggrund opgiver deres uddannelser. Måske fordi de tænker, at ingen vil ansætte dem bagefter, eller fordi det danske uddannelses- og jobmarked er svært at overskue. Derfor startede Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration i 2002 kampagnen "Brug for alle unge". Kampagnen skal hjælpe de unge til at kende deres muligheder og gennemføre en uddannelse. Kampagnen byder på lektiehjælp og har rollemodeller, der fortæller om vejen gennem uddannelsen. Der er også et tæt samarbejde med arbejdsmarkedet: De unge skal rustes til arbejdslivet – og arbejdsmarkedet skal gøres klar til at modtage de unge.

Vil du vide mere om kampagnen, kan du læse videre på www.brugforalleunge.dk

Salik: "Medierne bør meget oftere tage historier op om racistiske overfald i Danmark. Hvis man tog sådanne overfald alvorligt og debatterede dem i medierne, ville der komme mere opmærksomhed på, hvordan minoriteter bliver behandlet. Det kan ændre noget."

Roxanna: "Jeg er anderledes, jeg går anderledes klædt, så derfor kører nogle på mit tøj. Men præcis det rører mig ikke. For jeg ved, at det er, fordi de ikke kan finde på andet. Hvis jeg havde været uintelligent, eller hvis jeg havde været ultragrim, så kunne de have kørt på det. Men jeg ved, jeg er en af de klogeste i min klasse, og at jeg ikke er grim. Og det bruger jeg som en force."

Opgaver

- Læs Saliks udsagn om medier. Er du enig med ham i, at det er mediernes ansvar at bekæmpe racisme? Uddyb dit svar. Hvem har ellers et ansvar?
- Roxanna ved godt, at hun skiller sig ud, men hun ved også, at det ikke er vigtigt. Hun fokuserer på de ting, som er hendes force. Forklar, hvordan man kan bruge særlige ting ved sig selv som en fordel. Giv også eksempler fra din egen verden på at bruge netop det at skille sig ud som en styrke.
- Dan grupper med fire-fem elever.
  - Diskuter i grupperne, hvordan I selv kan være med til at forhindre, at nogle mennesker føler sig udelukket eller dårligt behandlet, fordi de er anderledes.
  - Forestil jer nu, at I skal bestemme, hvilke projekter og aktiviteter der skal være i "Brug for alle unge"-kampagnen. Hvad vil I gøre for at lette de unges vej til et job? Inddrag evt. Faridas kommentar på side 9.

Dette hæfte er del af en undervisningspakke, der dækker tre temaer:

- De historiske årsager til antisemitisme & antisemitisme frem til 1945
- Nutidig antisemitisme
- Fordomme, intolerance, racisme og diskrimination

Materialet er udarbejdet på initiativ af Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) af Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) og Anne Frank Huset i samarbejde med en række europæiske eksperter. For hvert land er undervisningspakken blevet tilpasset den nationale kontekst.

OSCE/ODIHR

Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa er en sikkerhedsorganisation med 56 medlemsstater fra Europa, Nordamerika og Centralasien, heriblandt Danmark. OSCE's Afdeling for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder (ODIHR) støtter implementeringen af initiativer på områderne tolerance, ikke-diskrimination, menneskerettigheder og demokrati. For yderligere oplysninger se www.osce.org/odihr

DIIS, Afdeling for Holocaust- og Folkedrabsstudier

Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) beskæftiger sig med forskning, oplysning og undervisning om internationale spørgsmål, herunder Holocaust og andre folkedrab. Afdeling for Holocaust- og Folkedrabsstudier ved DIIS forsker, formidler og underviser om Holocaust, andre folkedrab og relaterede emner som antisemitisme. Afdelingen forestår bl.a. en række undervisningsaktiviteter tilknyttet den årlige Auschwitz-dag den 27. januar. Afdelingen producerer undervisningsmateriale og afholder lærerkurser samt seminarer for elever fra ungdomsuddannelserne. Afdelingen har desuden to undervisningswebsites om folkedrab: www.folkedrab.dk til ungdomsuddannelserne og www.folkedrab.dk/UNG til grundskolen. Læs mere om Afdeling for Holocaust- og Folkedrabsstudier her: www.diis.dk/folkedrab

Anne Frank Huset

Anne Frank Huset i Holland bevarer Anne Franks skjulested i form af et museum. Det søger også at fremme Anne Franks tanker og idealer, ikke kun i relation til den tid, hun levede i, men også deres nutidige relevans. Anne Frank Huset udvikler undervisningsprojekter til bekæmpelse af nutidige former for antisemitisme, racisme og fremmedhad og arbejder for at fremme tolerance og respekt mellem mennesker. For yderligere information se www.annefrank.org

Kolofon: Produktion: Anne Frank Huset Redaktion og bearbejdelse: Stine Thuge (ansv.), Tine Brøndum, Christian Klauer, Dansk Institut for Internationale Studier Faglig konsulent: Sofie Lene Bak Pædagogisk konsulent: Torben Blankholm Layout: Karel Oosting, Tine Nielsen Illustrationer: Carsten Andreasen/Polfoto; Claus Lunde/Polfoto; Finn Frandsen/Polfoto; Jens Panduro/Polfoto, Eric Miller/Panos Pictures, Erik Jepsen/Scanpix, The Anti-Defamation League, Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences, Gitte Johansen, Kenneth Nguyen, Marcel Leliën/hof, Maria Bendix, Mikkel Henssel, Niels Hoedeman, Rie Neuchs, Ulla Lyndby Christensen Tak til: Farida, Ilan, Johanne, Roxanna, Salik, Amnesty International Danmark, Andreas Lange, Brøndby IF, Dansk Skolemuseum, Det Grønlandske Hus, Hvidovre Ungdomsskole, Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske, Lisbeth Valgreen, Michel Banz, Nikolaj Lindegaard Helms, Ole Brandstrup, Otto Rühl, Rasmus Schack, Tinagent, Top Models Oslo, Ungdommens Røde Kors, Zaki Youssef.

Rapperen Zaki.

Rap som opråb

Det er sårende at føle, at man ikke passer ind i det samfund, man lever i. Rapperen Zaki bruger musikken til at få luft for sine frustrationer over at føle sig anderledes. Læs her et uddrag fra teksten til Zakis sang "Tragisk".

I har aldrig villet huse mig/ har ikke brug for folk, der ser ud som mig/
Sortsmudsker der/ bor i sortsmudskerlejr/
og dansker, du bange for vi/ fuser dig!
Så hvordan ku' der ikke være problemer? I Danmark er alle folk alene og/
Når du ser min farve, tror du, at problemet ligger i mine gener/
Får hele tiden at vide, at jeg bare er til gene og/
I Danmark har alle mennesker ret til at mene, hvad de mener/
På nær os, for vi er muslimer/ ser du tv, ved du, at vi kaster med sten og/
Vil gi' vores liv for Palæstina!
- omkvæd -
Avisen skrev, at jeg sku' integrere mig/
Kaldte mig for et ord med ti stavelser/
Mine børn bliver opgraderet fra at være perkere/
Til tredjegerationsindvandrere/
Og alt det had i mig/ det fordærver mig/
I ka' ik' forstå, at jeg er perker, li' meget hvor end så jeg er/
Ikke tæt på at være dansker her/
Meget langt fra at være egypter der/
Jeg snakker dansk flydende/ er vokset op med alle lydene/
Det ikke mit problem, at jeres kultur er så uindbydende/
Selv hvis jeg spiste svin/ drak vin/ leved' efter, at enhver er sin/
Ville dansk kultur stadig ik' være min/
For min diin er islam, og jeg er muslim/
Og min passion er alt for stor for det her land, derfor jeg skriver rim/

Læs mere om Zaki her: www.zaki.tk

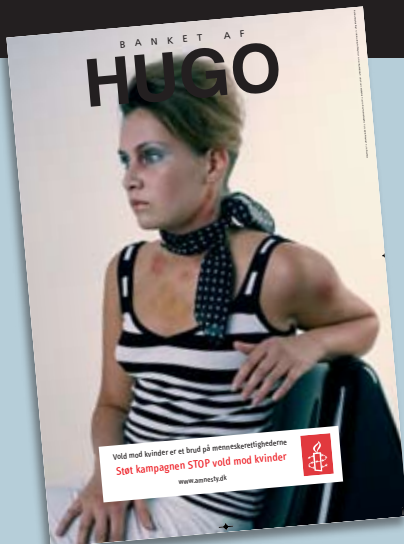
Opgaver

- Beskriv på seks-otte linjer med dine egne ord, hvad sangen "Tragisk" handler om.
  - Analyser teksten, og gør rede for, hvad Zaki synes er tragisk, og hvordan han udtrykker det.
  - Musik og sangtekster kan sætte tanker og følelser i gang hos den, der lytter. Hvad sætter sangen i gang hos dig? Skriv, hvad du kommer til at tænke på, når du læser eller hører Zakis musik.
  - Tag stilling til, om musik er en god måde at få afløb for frustrationer på. Nævn fordele og ulemper ved at bruge musikken som talerør.

Kampagner

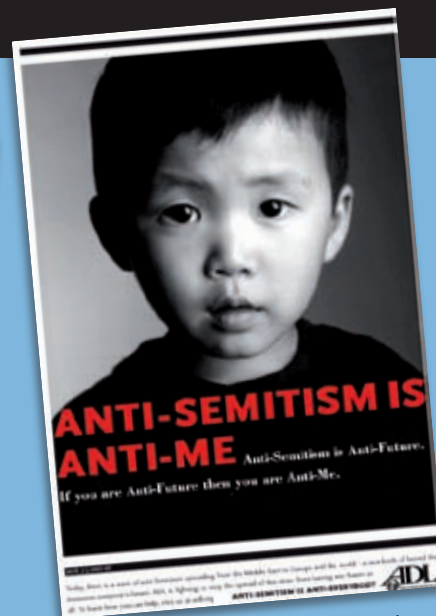
Folk i hele Europa forsøger aktivt at bekæmpe diskrimination. Her kan du se eksempler på kampagner, der tager fat på problemer omkring fordomme, racisme og forskellige former for diskrimination.

"Banket af HUGO – vold mod kvinder er et brud på menneskerettighederne." (Amnesty International Danmark)

"Make some noise." (Amnesty International Danmark)

"Anti-semitisme er anti-mig. Anti-semitisme er anti-fremtid. Hvis du er anti-fremtid, er du anti-mig." (Anti-Defamation League, USA)

"Alle muslimer er terrorister...eller?" (Ungdommens Røde Kors, Danmark)

"Sort eller hvid?" (Anti-Racism Information Center, Holland)

"Er vi racister i Finland?" (Finsk Røde Kors)

Opgaver

- Der findes mange kampagner, der opfordrer til større tolerance, forståelse og lige rettigheder for alle. Her ser du nogle eksempler. Vælg den plakate, du synes bedst om.
  - Beskriv plakaten.
_____
  - Hvilket problem sætter plakaten fokus på?
_____
  - Hvilke virkemidler bruger den?
_____
  - Hvilken effekt har den på dig?
_____
- Dan små grupper i klassen. Vælg et emne eller et problem, der har med fordomme, racisme, antisemitisme eller diskrimination at gøre. Find på et slogan eller et symbol, der kan skabe opmærksomhed omkring jeres emne. Lav derefter en plakate. Hæng alle plakaterne op i klassen.